

Hodnocení diplomové práce

Název: Alternativní pedagogika a její principy využitelné v pedagogice volného času

Autor: Magdaléna Kovářová

Autorka se v předložené práci pokusila kriticky analyzovat dva nejznámější proudy alternativní pedagogiky – školu montessoriovskou a školu waldorfskou. Přitom se nezabývá konkrétními didaktickými postupy, ale spíše obecnými výchovnými principy obou zmíněných systémů. Tyto principy je možné uplatňovat jak ve školní, tak i v mimoškolní výchově. Vzhledem na obsah celé práce by ale bývalo lepší vynechat z názvu práce specifikaci „využitelné v pedagogice volného času“.

Práce je členěna na pět kapitol. První kapitola je věnována objasnění základních pojmů. Druhá a třetí kapitola přináší základní informace o zmíněných alternativních školách. Jádro práce představuje čtvrtá a pátá kapitola. Čtvrtá kapitola obsahuje vedle pojednání o pohledu Marie Montessori a Rudolfa Steinera na dítě (4.1-4.3) analýzu konkrétních principů, které jsou společné oběma reformním pedagogickým směrům (4.4-4.12). V páté kapitole naproti tomu vystupují do popředí vzájemně odlišné specifické rysy pedagogiky Marie Montessori a pedagogiky waldorfské. Zatímco stěžejní kapitoly práce (4.-5.) jsou formulovány poměrně stručně, v jiných kapitolách se místy setkáváme s pasážemi, které jsou sice zajímavé, ale dělají dojem, že jsou do práce včleněny jakoby navíc (např. odst. 2.2.2, 2.2.3)

Po stránce vnější úpravy působí předložená diplomová práce dobrým dojmem, který bohužel trochu kazí některé překlepy už v obsahu (s. 5-6) a někdy zbytečně vynechaná volná místa (např. s. 44 obsahuje pouze 2 nadpisy a 13 řádek textu, s. 55 obsahuje 2 nadpisy a 10 řádek textu atp.). Nepůsobí také příliš dobře, když je jedna věta číslována jako samostatný odstavec (např. odst 4.8.3 na s. 63). Přesto i po odpočtu zbytečných mezer je rozsah čistého textu práce dostačující a odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.

Jazyk práce je čtivý a originální, někdy se ovšem objevují drobné syntaktické chyby, jako např. „slovní spojení nemá naznačovat ....., ale uvádějí....“ (s. 8) nebo „tyto principy popíší v pohledu obou pedagogických směrů“ (s. 9) atp. Autorka také často vkládá do textu svá vlastní pozorování. Protože se to děje v přiměřené míře, nepůsobí to rušivě.

Po stránce formální má práce jeden opakující se nedostatek: autorka opakuje v odkazech pod čarou plnou bibliografickou citaci i tam, kde by mohla použít např. slovíčko „tamtéž“.

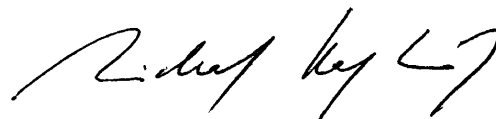
Po stránce obsahové se jedná o práci zajímavou a originální, přestože většinou vychází ze známých pramenů. Přínos práce vidím v pokusu o analýzu společných prvků dvou velmi rozdílných alternativních směrů. Možná by se vyplatilo tuto reflexi ještě prohloubit a pokusit se

vysvětlit důvody, proč tak rozdílné pedagogické školy mají tolik společného. Jistě na to má vliv jak doba vzniku (začátek 20. století – „století dítěte“), tak i reakce na stejný typ tradičního školství, který v té době převládal.

Ačkoli oceňuji kritickou reflexi obou zkoumaných pedagogických směrů, o niž se autorka pokusila, očekával bych ještě kritičtější přístup, a to zejména v zacházení s prameny. Jestliže autorka prezentuje antroposofii jako „metodu“ poznání či zkoumání, která nabízí „poznatky“ (s. 24), zdá se, že trochu nekriticky cituje používaný pramen. Pokud takto postupuje a cituje z původních (u waldorfské školy antroposofických) pramenů, stává se její líčení pro nezasvěcené až nesrozumitelné, jak o tom svědčí např. výrok na s. 25: „Člověk se má pořád zdokonalovat a stále více se blížit a stávat se desátou hierarchií duchovní bytosti.“ (O jakou „hierarchii“ jde, nelze se v textu dočíst.)

Celková úroveň práce je přes náročnost tématu velmi dobrá, i když je místy snížena nesourodostí textu a formálními chybami. Přesto považuji předloženou diplomovou práci za velmi dobrou a doporučuji ji k obhajobě.

České Budějovice, 19. května 2009

doc. Michal Kaplánek, Th. D.
vedoucí práce